

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI DEMOGRAFIYALIQ JAQDAYI

*Esletpe: 2024-jil yanvar-sentyabr hámde
2024-jil 1-oktyabr jaqdayına maqlwmatlar
dáslepki, ótken dáwirler ushın juwmaqlawshu
maqlwmatlar keltirilgen.*

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNÍN DEMOGRAFIYALÍQ JAǒDAYÍ

(2024-jil 1-oktyabr jaǒdayına, dáslepki maǒlıwmatlar)

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń turaqlı xalıq sanı 2024-jil 1-oktyabr jaǒdayına 2 022,5 mın adamdı qurap, 2024-jil basınan 19,8 mın adamǵa yáki 1,0 % ke kóbeydi. Sonnan, qalalıq jerlerdegi xalıq sanı 987,0 mın adamdı (jámi xalıq sanındaǵı úlesi 48,8 %), awıllıq jerlerdegi xalıq sanı 1 035,5 mın adamdı (51,2 %) quradı.

Turaqlı xalıq sanı

2 022,5 *mın adam*

Tábiyǵıy ósim

+23,1 *mın adam*

Turaqlı xalıq sanınıń jasaw jerleri boyınsha bólistiriliwi

Qalalıq

48,8 %

Awıllıq

51,2 %

Xalıqtıń tábiyǵıy háreketi
yanvar-sentyabr

	adam		ósiw, kemeyiw (+,-)	1000 xalıqqa salıstırǵanda, promille	
	2023 j.	2024 j.		2023 j.	2024 j.
Tuwılǵanlar	32 263	31 018	-1 245	21,7	20,6
Qaytıw bolǵanlar	7 837	7 871	34	5,3	5,2
Tábiyǵıy ósim	24 426	23 147	-1 279	16,4	15,4
Nekeler	9 636	9 456	-180	6,5	6,3
Nekeden ajırasıwlar	1 552	1 346	-206	1,0	0,9

Qaraqalpaqstan Respublikası boyınsha tiykarǵı demografiyalıq kórsetkishler
2024-jıl yanvar-sentyabr

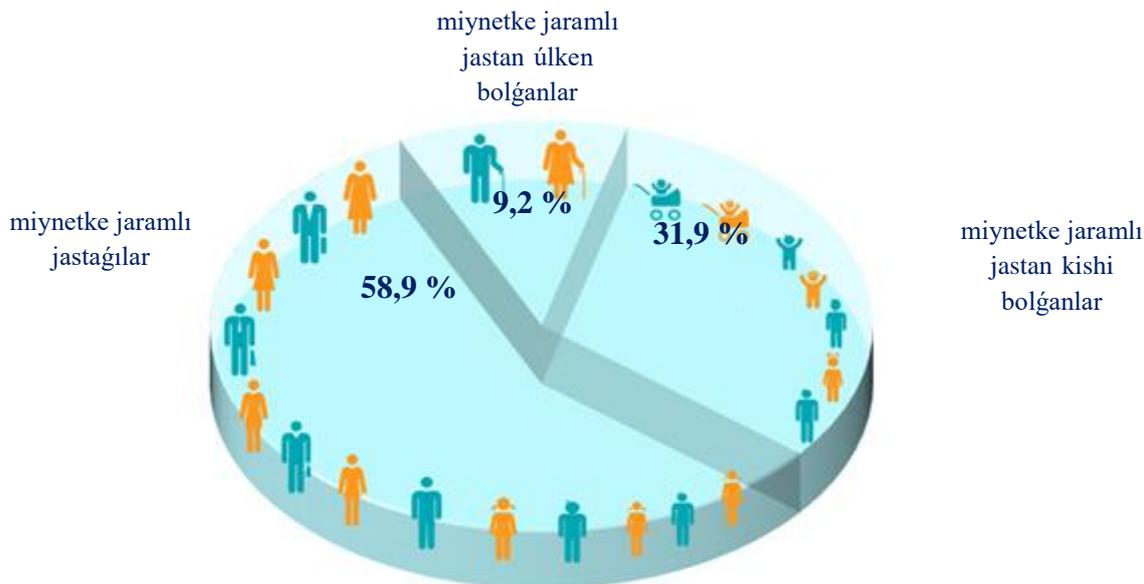

sonnan: sırt ellerden kóship kelgenler – 148 adam

sonnan: sırt ellerge kóship ketkenler – 3 350 adam

Jası boyınsha turaqlı xalıq sanı

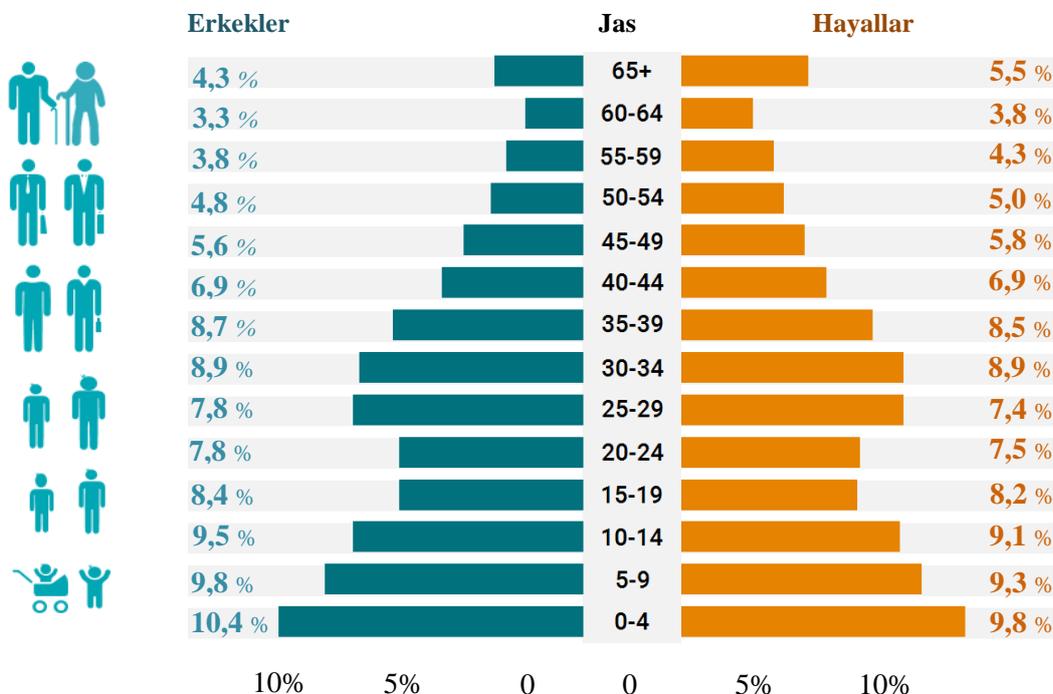
2024-jıl 1-oktyabr jaǵdayına

2024-jıl 1-oktyabr jaǵdayına bola, respublika turaqlı xalıq sanınıń **31,9 %** i miynetke jaramlı jastan kishi bolǵanlar, **58,9 %** i miynetke jaramlı jastaǵılar hám **9,2 %** i miynetke jaramlı jastan úlken bolǵanlarǵa tuwrı kelmekte.

Jasi hám jinsı boyınsha turaqlı xalıq sanınıń quramı

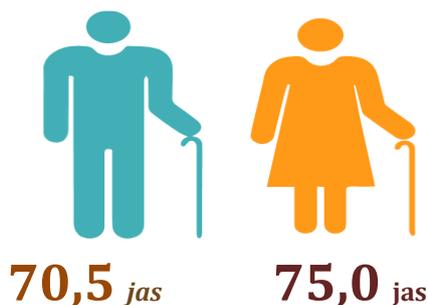
2024-jil 1-yanvar jaǵdayına

2024-jil 1-yanvar jaǵdayına Qaraqalpaqstan Respublikasınıń turaqlı xalıq sanı quramınıń jinsı hám jas gruppaları boyınsha (65 jasqa shekemgi bolǵanlar 5 jıllıq jas intervalında, 65 hám onnan joqarǵı jastaǵılar bolsa jámlengen halda) analiz qılınǵanda, erkekler quramında 4 jasqa shekemgi bolǵan balalar eń joqarǵı kórsetkishti, yaǵnıy **104,2 mın adamdı** quraǵan. Erkekler quramında eń kem xalıq sanı 60-64 jastaǵılar úlesine tuwrı kelip **33,2 mın adamdı** quradı. Sonday-aq, hayallar quramında hám 5-9 jastaǵı qızlar eń joqarǵı kórsetkishti, yaǵnıy **97,8 mın adamdı** quraǵan bolsa, eń kem hayallar sanı 60-64 jastaǵılar úlesine tuwrı kelgen, yaǵnıy **38,4 mın adamdı** quraǵan.

Tuwlıwda kútilip atırǵan ómir dawamıylıǵı

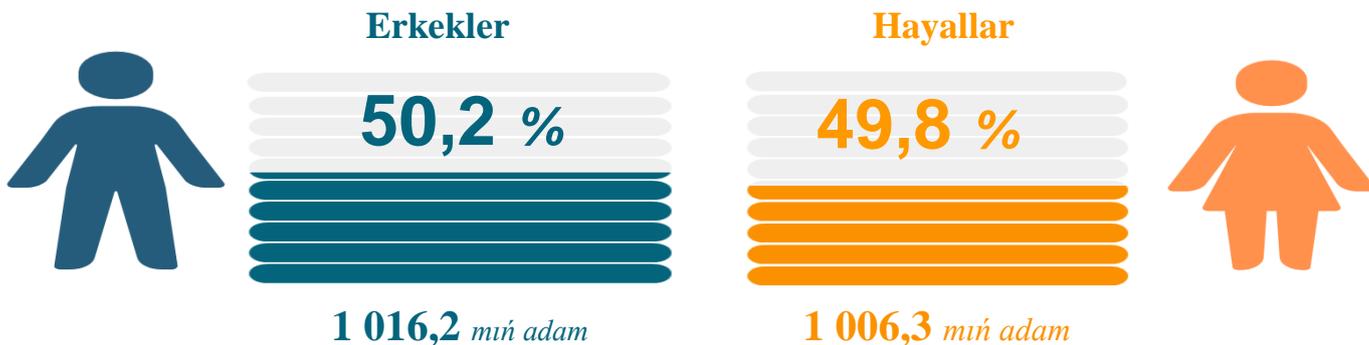
2024-jil 1-yanvar jaǵdayına

2024-jıldıń 1-yanvar jaǵdayına Qaraqalpaqstan Respublikası xalqınıń kútilip atırǵan ortasha ómir kóriw dawamıylıǵı **72,7** jastı quraǵan. Erkekler ushın **70,5** jasqa, hayallar ushın bolsa **75,0** jasqa teń. Qalalıq jerler ushın kútilip atırǵan ortasha ómir kóriw dawamıylıǵı **69,7** jastı, awıllıq jerler ushın **75,9** jastı quraǵan.

Turaqli xalq sanini bolistiriliwi

2024-jil 1-oktyabr jagdayina

Qaraqalpaqstan Respublikasi boyınsha turaqli xalq sanı
(1-oktyabr jagdayina, miñ adam)

	2023-jil	2024-jil	ósiw páti, % te
Qaraqalpaqstan Respublikası	1 994,2	2 022,5	101,4
Nókis qalası	337,6	343,5	101,7
rayonlar:			
Ámiwdárya	211,1	214,7	101,7
Beruniy	204	207,9	101,9
Bozataw	21,9	21,8	99,5
Qaraózek	54,2	54,6	100,7
Kegeyli	74,6	75,2	100,8
Qońırat	135,5	136,9	101,0
Qanlıkól	53,6	54,2	101,1
Moynaq	33,6	33,8	100,6
Nókis	53,5	54,7	102,2
Taqıyatas	76,6	77,2	100,8
Taxtakópir	38,8	38,9	100,3
Tórtkúl	227,6	231,5	101,7
Xojeli	128,2	129,7	101,2
Shımbay	115,4	116,3	100,8
Shomanay	57,9	58,4	100,9
Ellikqala	170,1	173,2	101,8

Qaraqalpaqstan Respublikası boyınsha xalıq tıǵızlıǵı

1-oktyabr jaǵdayına, 1 kv.km.ge tuwrı keletuǵın xalıq sanı, adam

	xalıq tıǵızlıǵı (2023-jıl)	xalıq tıǵızlıǵı (2024-jıl)
Qaraqalpaqstan Respublikası	12,0	12,1
Nókis qalası	1 527,9	1 554,6
rayonlar:		
Ámiwdárya	206,7	210,2
Beruniy	51,6	52,6
Bozataw	10,7	10,7
Qaraózek	9,2	9,3
Kegeyli	81,1	81,7
Qońırat	1,8	1,8
Qanlıkól	72,0	72,8
Moynaq	0,9	0,9
Nókis	56,7	58,0
Taqıyatas	431,3	434,6
Taxtakópir	1,8	1,8
Tórtkúl	30,4	30,9
Xojeli	232,7	235,4
Shımbay	80,1	80,8
Shomanay	74,0	74,6
Ellikqala	31,4	32,0

Qaraqalpaqstan Respublikasında 2024-jıl 1-oktyabr jaǵdayına 1 kvadrat kilometrge ortasha **12,1** adam tuwrı kelgen. Bul ótken jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **0,1 ge** kóbeygen (2023-jıldıń sáykes dáwirinde 1 kv.km.ge **12,0** adam). Rayonlar boyınsha qaraytuǵın bolsaq, xalıq tıǵızlıǵınıń eń joqarı kórsetkishini Nókis qalasında 1 554,6 adam, Taqıyatas rayonında 434,6 adam, Xojeli rayonında 235,4 adam, Ámiwdárya rayonında 210,2 adam, Kegeyli rayonında 81, adamdı quraǵan bolsa, eń pás kórsetkishler Qaraózek rayonında 9,3 adam, Qońırat rayonında 1,8 adam, Taxtakópir rayonında 1,8 adam, Moynaq rayonında 0,9 adamdı quraǵan.

Tuwlıǵanlar

(yanvar-sentyabr jaǵdayına)

Qala hám rayonlar kesiminde tuwlıǵanlar sanı hám koefficienti

(2024-jıl yanvar-sentyabr), adam

	Tuwlıǵanlar sanı	koefficienti
Qaraqalpaqstan Respublikası	31 018	20,6 ‰
Nókis qalası	5 166	20,2 ‰
rayonlar:		
Ámiwdarıya	3 580	22,4 ‰
Beruniy	3 608	23,3 ‰
Bozataw	273	16,7 ‰
Qaraózek	731	17,9 ‰
Kegeyli	1 109	19,7 ‰
Qońırat	1 963	19,2 ‰
Qanlıkól	827	20,5 ‰
Moynaq	482	19,1 ‰
Nókis	915	22,5 ‰
Taqıyatas	1 035	18,0 ‰
Taxtakópir	485	16,7 ‰
Tórtkúl	3 660	21,2 ‰
Xojeli	1 982	20,5 ‰
Shımbay	1 699	19,6 ‰
Shomanay	688	15,8 ‰
Ellikqala	2 815	21,8 ‰

Tuwlıǵanlardıń bólistiriliwi

yanvar-mart

Ul balalar

4 966

Qız balalar

4 517

52,4 %

47,6 %

yanvar-iyun

Ul balalar

9 881

Qız balalar

9 088

52,1 %

47,9 %

yanvar-sentyabr

Ul balalar

16 222

Qız balalar

14 796

52,3 %

47,7 %

2024-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **31,0** mın adam tuwlıǵan bolıp, sáykes túrde 1000 xalıqqa salıstırǵanda tuwılıw koefficienti **20,6** promilleni quradı hámde 2023-jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **1,1** promillege kemeygenligi gúzetildi (2023-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **21,7** promilleni quraǵan).

Tuwılǵanlardıń balalar sanı boyınsha bólistiriliwi

2024-jil yanvar-sentyabr

Tuwılǵan balalardıń ata-anasınıń jası boyınsha bólistiriliwi

Ákeniń jası

Ananıń jası

8,6 %
40 jas hám onnan
úlkenler

78,3 %
25-39 jastaǵılar

13,1 %
25 jasqa shekemgi

2,3 %
40 jas hám onnan
úlkenler

65,9 %
25-39 jastaǵılar

31,8 %
25 jasqa shekemgi

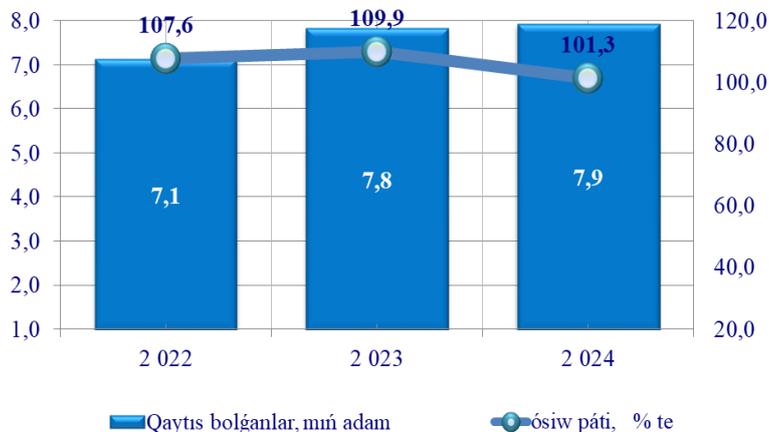
2024-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında tuwılǵan balalardıń ákesiniń jası boyınsha: **13,1 %** tuwılǵan balalardıń ákesiniń jası 25 jasqa shekemgi, **78,3 %** niń ákesi 25-39 jastaǵılarǵa hámde **8,6 %** tuwılǵan balalardıń ákesi 40 jas hám onnan úlken jastaǵılar úlesine tuwrı kelgen.

Soday-aq, tuwılǵan balalardıń anasınıń jası boyınsha:

31,8 % tuwılǵan balalardıń anasınıń jası 25 jasqa shekemgi, **65,9 %** niń anası 25-39 jastaǵılarǵa hámde **2,3 %** tuwılǵan balalardıń anası 40 jas hám onnan úlken jastaǵılardan ibarat bolǵan.

Qaytis bolganlar

(yanvar-sentyabr jag'dayma)

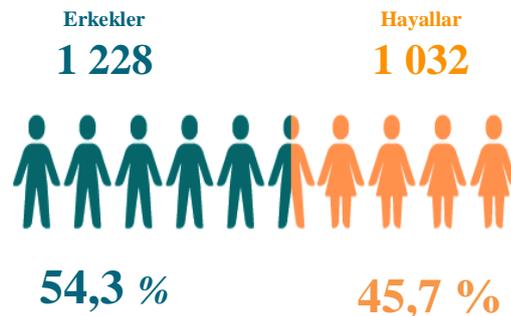
Qala ham rayonlar kesiminde qaytis bolganlar sanı ham koefficienti

2024-jil yanvar-sentyabr, adam

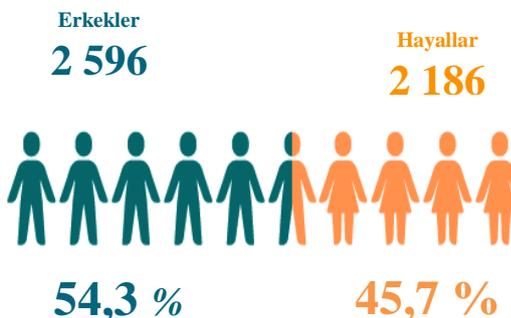
	Qaytis bolganlar	koefficienti
Qaraqalpaqstan Respublikası	7 871	5,2 %
Nokis qalası	1 298	5,1 %
rayonlar:		
Amiwdarya	743	4,7 %
Beruniy	729	4,7 %
Bozataw	98	6,0 %
Qaraózek	239	5,9 %
Kegeyli	349	6,2 %
Qonırat	595	5,8 %
Qanlıkol	248	6,1 %
Moynaq	125	5,0 %
Nokis	247	6,1 %
Taqiyatas	293	5,1 %
Taxtakopir	157	5,4 %
Tortkul	887	5,1 %
Xojeli	484	5,0 %
Shimbay	588	6,8 %
Shomanay	173	4,0 %
Ellikqala	618	4,8 %

Qaytis bolganlardin bolistiriliwi

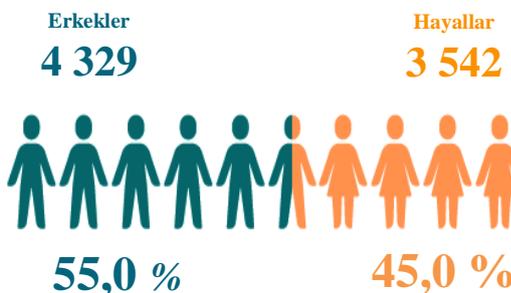
yanvar-mart

yanvar-iyun

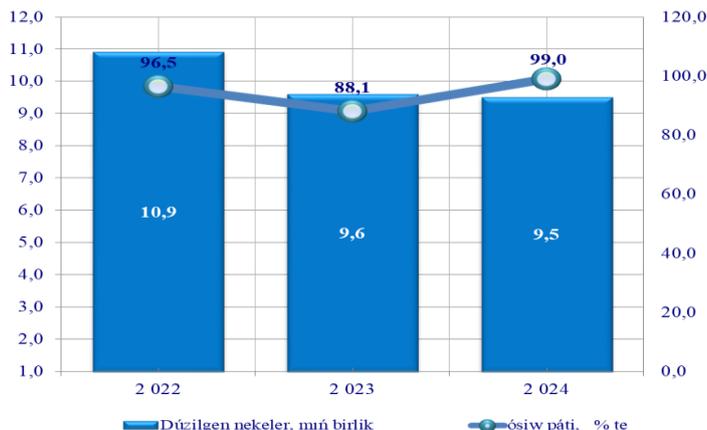
yanvar-sentyabr

2024-jildin yanvar-sentyabr aylarında 7,9 min qaytis bolganlar dizimge alingan bolıp, saykes turde 1000 xalıqqa salıstırganda olım koefficienti 5,2 promilleni quradı hámde 2023-jildin saykes dawirine salıstırganda 0,1 promillege kemeygenligi guzetildi (2023-jildin yanvar-sentyabr aylarında 5,3 promille bolgan).

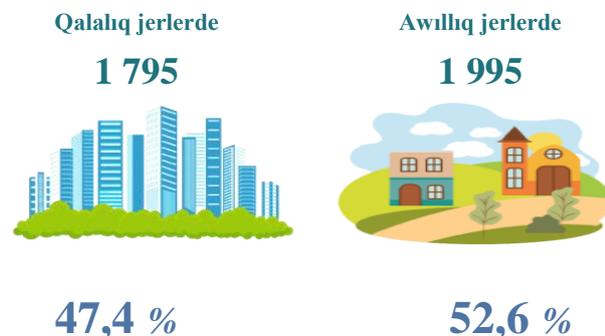

Dúzilgen nekeler (yanvar-sentyabr jaǵdayına)

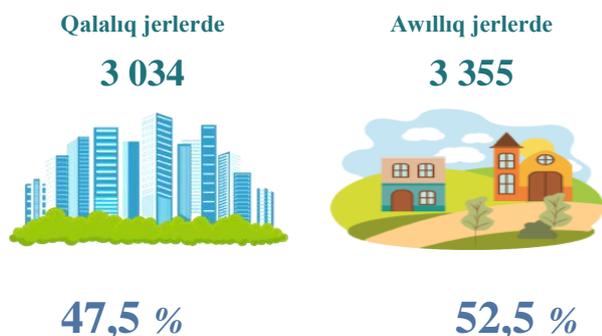

Nikohlarning taqsimlanishi

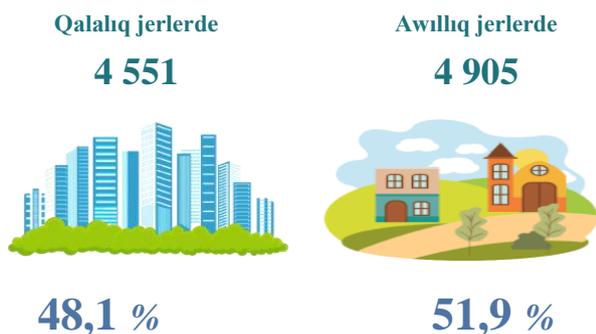
yanvar- mart

yanvar- iyun

yanvar- sentyabr

Qala hám rayonlar kesiminde dúzilgen nekeler sanı hám koefficienti 2024-jıl yanvar-sentyabr, birlik

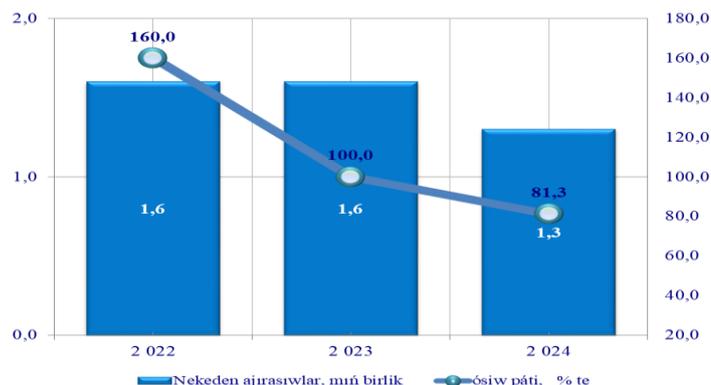
	dúzilgen nekeler	koefficienti
Qaraqalpaqstan Respublikası	9 456	6,3 ‰
Nókis qalası	1 758	6,9 ‰
rayonlar:		
Ámiwdárya	1 057	6,6 ‰
Beruniy	1 068	6,9 ‰
Bozataw	103	6,3 ‰
Qaraózek	210	5,1 ‰
Kegeyli	373	6,6 ‰
Qońırat	617	6,0 ‰
Qanlıkól	250	6,2 ‰
Moynaq	121	4,8 ‰
Nókis	272	6,7 ‰
Taqıyatas	301	5,2 ‰
Taxtakópir	155	5,3 ‰
Tórtkúl	1 048	6,1 ‰
Xojeli	554	5,7 ‰
Shımbay	493	5,7 ‰
Shomanay	221	5,1 ‰
Ellikqala	855	6,6 ‰

2024-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **9,5** mńń neke dizimge alınǵan bolıp, hár 1000 xalıqqa salıstırǵanda neke dúziw koefficienti **6,3** promilleni quraǵan hámde 2023-jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **0,2** promillege kemeygenligi gúzetildi (2023-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **6,5** promille bolǵan).

Nekeden ajirasıwlar

(yanvar-sentyabr jaǵdayına)

Nekeden ajirasıwlardıń bólistiriliwi

yanvar- mart

Nekeden ajirasıwlar sanı hám koefficienti

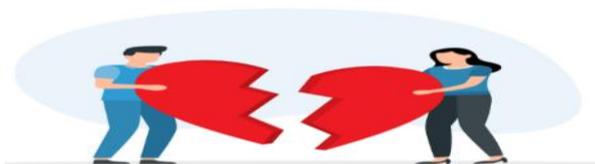
2024-jıl yanvar-sentyabr, birlik

	Nekeden ajirasıwlar	koefficienti
Qaraqalpaqstan Respublikası	1 346	0,9 ‰
Nókis qalası rayonlar:	251	1,0 ‰
Ámiwdárya	143	0,9 ‰
Beruniy	110	0,7 ‰
Bozataw	12	0,7 ‰
Qaraózek	41	1,0 ‰
Kegeyli	47	0,8 ‰
Qońrat	115	1,1 ‰
Qanlıkól	32	0,8 ‰
Moynaq	13	0,5 ‰
Nókis	35	0,9 ‰
Taqıyatas	36	0,6 ‰
Taxtakópir	20	0,7 ‰
Tórtkúl	167	1,0 ‰
Xojeli	91	0,9 ‰
Shımbay	81	0,9 ‰
Shomanay	40	0,9 ‰
Ellikqala	112	0,9 ‰

yanvar- iyun

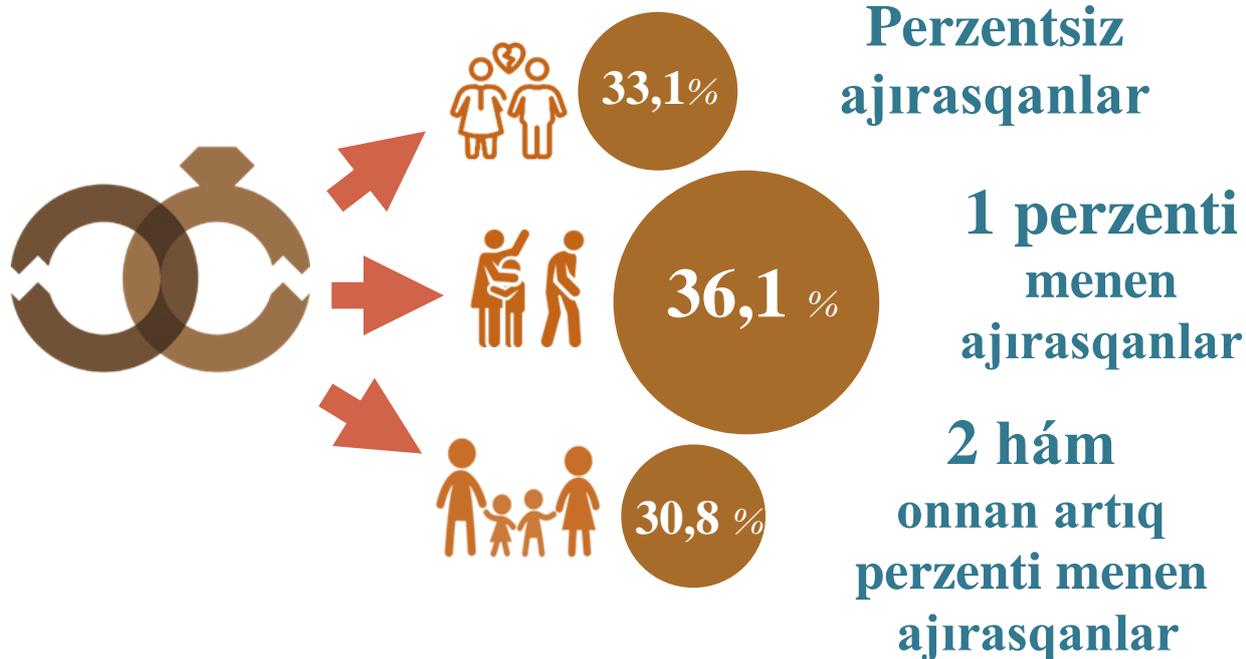
yanvar- sentabr

2024-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **1,3** mın nekeden ajirasıwlar dizimge alınǵan bolıp, hár 1000 xalıqqa salıstırǵanda nekeden ajirasıwlar koefficienti **0,9** promilleni quraǵan hámde 2023-jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **0,1** promillege kemeygenligi gúzetildi (2023-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **1,0** promille bolǵan).

Nekeden ajirasıwlarǵıń perzentler sanı boyınsha bólistiriliwi

2024-jıl yanvar-sentyabr

Qaraqalpaqstan Respublikasında 2024-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında jámi nekeden ajirasqanlardıń **33,1 %** i perzentsiz, **36,1 %** i bir perzent penen ajirasqanlar hám **30,8 %** i eki hám onnan artıq perzent penen ajirasqanlar úlesine tuwrı kelgen.

Nekeden ajirasıwlar sanı hám koefficienti

Qaraqalpaqstan Respublikası boyınsha nekeden ajirasıwlar 2024-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **1 346** adamdı, hár 1000 xalıqqa salıstırǵanda nekeden ajirasıwlar koefficienti **0,9** promilleni quraǵan.

Xalqning migratsiyasi

(Turaqli jasaw maqsatida koship kelgenler ham koship ketkenler)

2024-jildin yanvar-sentyabr aylarında Qaraqalpaqstan Respublikası boyınsha turaqli jasaw maqsatida koship kelgenler sanı jami 8 252 adamdı quradı.

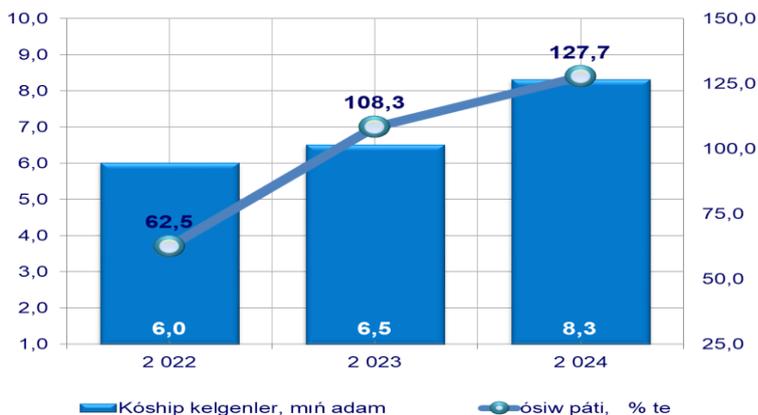
Turaqli jasaw maqsatida koship ketkenler sanı jami 11 570 adamdı, migratsiya saldosi minus 3 318 adamdı quradı. (2023-jildin yanvar-sentyabr aylarında minus 6 435 adamdı quragan).

Qala ham rayonlar kesiminde koship kelgenler ham koship ketkenler sanı

(adam)

	2023-jil			2024-jil		
	yanvar-sentyabr			yanvar-sentyabr		
	Koship kelgenler	Koship ketkenler	Migratsiya saldosi	Koship kelgenler	Koship ketkenler	Migratsiya saldosi
Nokis qalası	2118	2904	-786	3170	2677	493
rayonlar:						
Amiwdarya	231	666	-435	433	665	-232
Beruniy	237	541	-304	299	415	-116
Bozataw	86	297	-211	76	291	-215
Qaraozek	158	430	-272	209	471	-262
Kegeyli	282	635	-353	322	663	-341
Qonirat	356	1043	-687	336	807	-471
Qanlikol	196	382	-186	206	363	-157
Moynaq	146	328	-182	115	335	-220
Nokis	550	673	-123	736	624	112
Taqiyatas	295	696	-401	258	567	-309
Taxtakopir	148	615	-467	119	439	-320
Tortkul	336	485	-149	409	501	-92
Xojeli	505	1203	-698	569	990	-421
Shimbay	359	1051	-692	357	910	-553
Shomanay	207	407	-200	237	381	-144
Ellikqala	263	552	-289	401	471	-70

Jámi kóship kelgenler (yanvar-sentyabr jaǵdayına)

Kóship kelgenlerdiń bólistiriliwi

yanvar-mart

Erkekler
964

Hayallar
1 601

37,6%

62,4%

Qala hám rayonlar boyınsha kóship kelgenler sanı 2024-jıl yanvar-sentyabr, adam

	Kóship kelgenler	sonnan:	
		Respublikanıń basqa aymaqlarınan	sırt ellerden
Nókis qalası rayonlar:	3 170	3 151	19
Ámiwdarıya	433	426	7
Beruniy	299	299	0
Bozataw	76	72	4
Qaraózek	209	209	0
Kegeyli	322	315	7
Qońrat	336	313	23
Qanlıkól	206	205	1
Moynaq	115	109	6
Nókis	736	725	11
Taqıyatas	258	246	12
Taxtakópir	119	107	12
Tórtkúl	409	400	9
Xojeli	569	543	26
Shımbay	357	357	0
Shomanay	237	226	11
Ellikqala	401	401	0

yanvar-iyun

Erkekler
2 072

Hayallar
3 336

38,3%

61,7%

yanvar-sentyabr

Erkekler
3 120

Hayallar
5 132

37,8%

62,2%

2024-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **8,3** mın kóship kelgenler dizimge alınǵan bolıp, hár 1000 xalıqqa salıstırǵanda kóship keliw koefficienti **5,5** promilleni quraǵan hámde 2023-jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **1,1** promillege kóbeygenligi gúzetildi (2023-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **4,4** promille bo‘lgan).

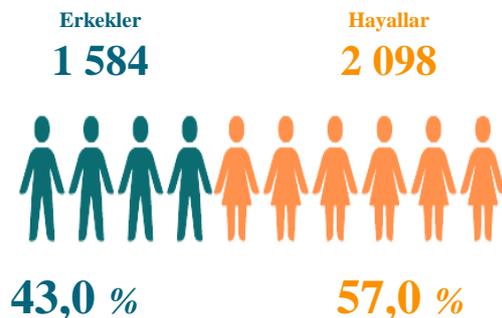
Jámi kóship ketkenler

(yanvar-sentyabr jaǵdayma)

Kóship ketkenlerdiń bólistiriliwi

yanvar-mart

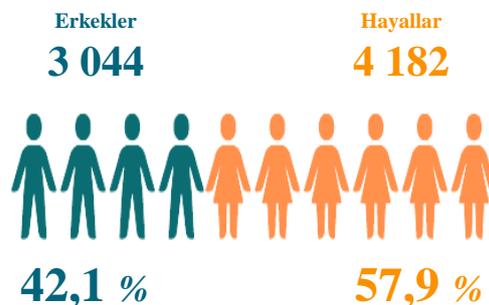

Qala hám rayonlar boyınsha kóship ketkenler sanı

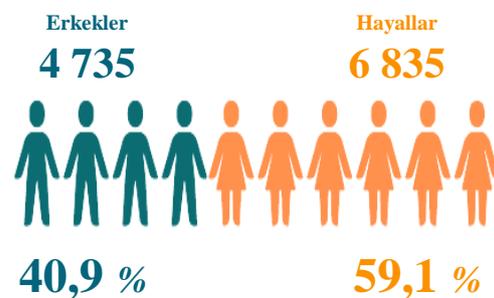
2024-jıl yanvar-sentyabr, adam

	Kóship ketkenler	sonnan:	
		respublikanıń basqa aymaqlarına	sırt ellerge
Nókis qalası	2677	1872	805
rayonlar:			
Ámiwdárya	665	531	134
Beruniy	415	288	127
Bozataw	291	226	65
Qaraózek	471	390	81
Kegeyli	663	568	95
Qońrat	807	389	418
Qanlıkól	363	326	37
Moynaq	335	227	108
Nókis	624	514	110
Taqiyatas	567	332	235
Taxtakópir	439	216	223
Tórtkúl	501	420	81
Xojeli	990	495	495
Shımbay	910	729	181
Shomanay	381	328	53
Ellikqala	471	369	102

yanvar-iyun

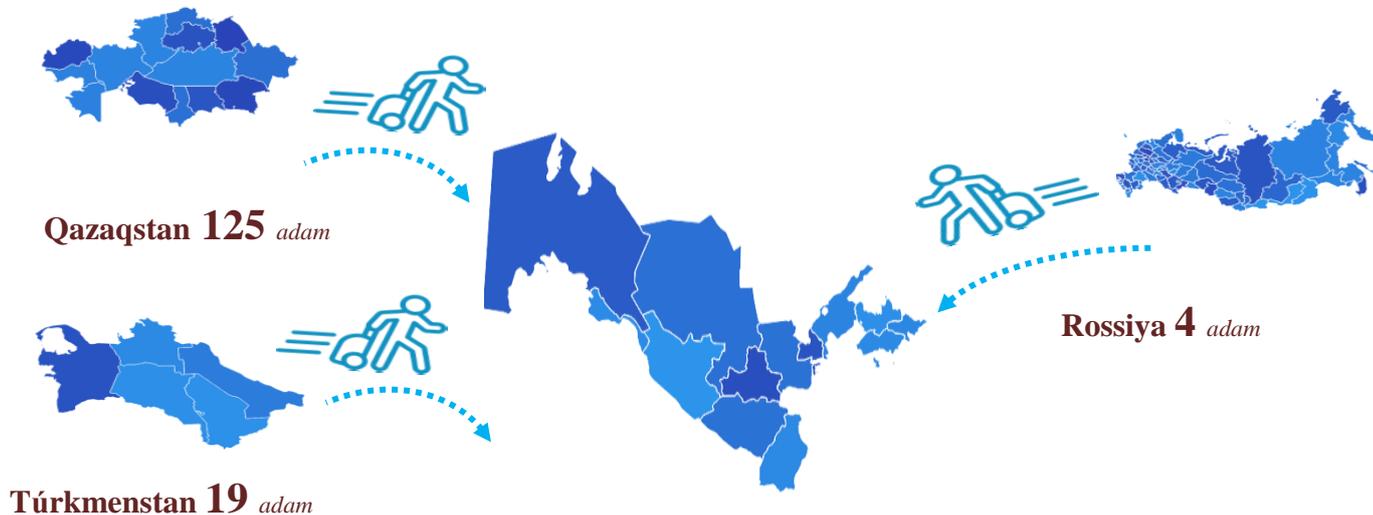
yanvar-sentyabr

2024-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **11,6** mń kóship ketkenler dizimge alınǵan bolıp, hár 1000 xalıqqa salıstırǵanda kóship ketiw koefficienti **7,7** promilleni quraǵan hámde 2023-jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **1,0** promillege kemeygenligi gúzetildi (2023-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında **8,7** promille bolǵan).

Sirt ellerden turaqlı jasaw maqsetinde kóship kelgenlerdiń mámleketler boyınsha bólistiriliwi

2024-jil yanvar-sentyabr

Qaraqalpaqstan Respublikasına sirt ellerden kóship kelgenlerdiń tiykarǵı bólegi Qazaqstan Respublikasınan **125** adam, Türkmenstan Respublikasınan **19** adam hám Rossiya Federaciyasınan **4** adam kelgen.

Sirt ellerden turaqlı jasaw maqsetinde kóship ketkenlerdiń mámleketler boyınsha bólistiriliwi

2024-jil yanvar-sentyabr

Qaraqalpaqstan Respublikasınan sirt ellerge kóship ketkenlerdiń tiykarǵı bólegi Qazaqstan Respublikasına **3 306** adam, Rossiya Federaciyasına **22** adam, Türkmenstan Respublikasına **14** adam hám basqa mámleketlerge **8** adam ketken.

STATISTIK KÓRSETKISHLERGE TÚSINDIRMELER

Turaqlı xalıq - dizimnen ótkerilip atırǵan waqıtta arnawlı bir xalıq punkti yamasa aymaqta turaqlı jasap atırǵan xalıqtan ibarat bolıp, buǵan bul aymaqta turaqlı dizimde turıp, biraq waqtınsha jasamaytuǵın xalıq da kiritiledi.

Qala xalıqı - qala aymaqlarında, yaǵnıy normativ hújjetler menen qalalar, qalashalar retinde belgilengen xalıq punktlerinde jasawshı xalıq.

Turaqlı xalıq sanın bahalaw - aqırǵı xalıqtı dizimge alıw maǵlıwmatları tiykarında esaplanıp, oǵan hár jılı tuwılǵanlar hám belgili bir aymaqqa kóship kelgenler sanı qosılıp, ólgenler hám belgili bir aymaqtan kóship ketkenler sanı ayrıladi.

Tuwılıw - tuwılıw processleriniń júz beriwi hám basqa qásiyetlerin xarakteristikalaytuǵın kórsetkish.

1000 xalıqqa salıstırǵanda tuwılıw koefficiyenti - esabat jılında jámi tuwılǵanlar (tiri) sanın esabat dáwirindegi turaqlı xalıqtıń ortasha sanına bólip, 1000 ǵa kóbeytiw arqalı esaplanadi.

1000 xalıqqa salıstırǵanda ólim koefficiyenti - esabat jılında jámi ólgenler sanın esabat jılıdaǵı turaqlı xalıqtıń ortasha sanına bólip, 1000 ǵa kóbeytiw arqalı esaplanadi.

Ólim sebepleri - ólimge yamasa onıń júz bolıwına tásir etken keselikkler, patologikalıq jaǵdaylar hám jaralar, sonıń menen birge, ólim menen juwmaq tapqan jaraǵa sebep bolǵan baxtsiz hádiyse hám zorlıqshılıq jaǵdayları.

Neke - er adam hám hayal arasındaǵı, olardıń bir-birlerine hám perzentlerine salıstırǵanda huqıq hám minnetlemelerin belgilep beretuǵın óz-ara qatnasları forması. Er hám hayal arasındaǵı yuridikalıq qatnaslar puqaralıq jaǵdayı aktların jazıw (PHAJ) shólkemlerinde nekelerin dizimnen ótkeriw nátiyjesinde ornatıladi.

1000 xalıqqa salıstırǵanda nekeler koefficiyenti - esabat jılında dúzilgen nekeler sanın turaqlı xalıqtıń ortasha sanına bólip, 1000 ǵa kóbeytiw arqalı esaplanadi.

Nekeden ajrasıw (nekeni biykarlaw) – er hám hayallardıń turmısı dawamında, tárepler ushın qayta neke huqıqın beretuǵın, nekelerdiń tolıq yuridikalıq toqtatılıwı, neke PHAJ yamasa sud shólkemlerinde ajrasıwdı dizimnen ótkerilgeninen keyin biykar etilgen esaplanadi.

1000 xalıqqa salıstırǵanda nekeden ajrasıw koefficiyenti - esabat jılında nekeden ajrasıwlar sanın turaqlı xalıqtıń ortasha sanına bólip, 1000 ǵa kóbeytiw arqalı esaplanadi.

Kóship kelgenler sanı - kóship kelgenlerdiń absolyut muǵdarı, yaǵnıy arnawlı bir aymaqqa onıń sırtınnan kóship kelgenlerden ibarat. Ishki isler organları tárepinen xalıqtı jasaw jayı boyınsha dizimge alıwda dúziletuǵın statistikalıq esapqa alıw sorawnamaların qayta islew nátiyjesinde kóship keliw.

Kóship ketkenler sanı - kóship ketkenlerdiń absolyut muǵdarı, yaǵnıy belgili bir aymaqqa onıń sırtınnan kóship ketkenler ibarat. Ishki ishlar organları tárepinen xalıqtı jasaw jayı boyınsha dizimge alıwda dúziletuǵın statistikalıq esapqa alıw sorawnamaların qayta islew nátiyjesinde kóship ketiw.

Xalıqtıń migratsion ósiwi (parqı) - esabat dáwirinde kóship kelgenler hám kóship ketkenler sanı arasındaǵı parqtıń absolyut muǵdarı.

Demografiya, miynet hám gender statistikası bólimi

Tel: (61) 222-76-57